

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๔/ ๕๕๕๕

สว. ๒๗๒.๑
วันที่ ๒๑ ก.ย. ๕๘
เวลา ๑๖.๔๙
รับที่ ๑18352/58
วันที่: 21 ก.ย. 58 เวลา: 13:31

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
๑๐๒๑๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อทราบ
หากไม่มีข้อทักท้วงให้ถือเป็นเรื่องที่ ครม.
เห็นชอบ/อนุมัติ)

เรื่อง รายงานผลการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๓๑๘๒๔ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๑๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อรายงานผลการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓๙ ซึ่งเสนอโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยด่วน เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณารายงานผลการประชุมดังกล่าวแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนคือ เรื่องการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติเป็นแหล่งมรดกโลก ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓๙ มีมติว่า พื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน มีศักยภาพและคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ แต่ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชน ชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่โป่งลึก - บางกลอย อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน การปรับปรุงข้อมูลสถานภาพการอนุรักษ์ประชากรสำคัญของชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม การจัดการทรัพยากรชีวภาพและการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมและความเห็น ประเด็นสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๑. พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีได้รับรองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนี้

๑.๑ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑ ได้รับรองให้ประชาชนทั้งปวงมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง และอาจจัดการโรคภัยและทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยประชาชนจะไม่ถูกลิดรอนจากวิถีทางแห่งการยังชีพของตนไม่ว่ากรณีใด และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๒๗ ได้รับรองว่า ในรัฐทั้งหลายซึ่งมีชนกลุ่มน้อยทางเผ่าพันธุ์ ศาสนา หรือ

ภาษาอยู่ บุคคลผู้เป็นชนกลุ่มน้อยดังกล่าวจะไม่ถูกปฏิเสธสิทธิในอันที่จะมีวัฒนธรรมของตนเอง หรือนับถือและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของตนเอง หรือใช้ภาษาของตนเอง ภายในชุมชนร่วมกับสมาชิกอื่นๆ ของชนกลุ่มน้อยด้วยกัน โดยคณะกรรมการประจำคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้ให้ความเห็น เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๙๔ เป็นเอกสารที่ CCPR/C/21/Rev.1/Add.5, General Comment No. 23. สรุปได้ว่า สิทธิของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตามข้อ ๒๗ ในการที่จะมีวัฒนธรรม อาจประกอบด้วยวิถีชีวิตซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับดินแดนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ซึ่งคณะกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าการแสดงออกทางวัฒนธรรมสามารถปรากฏออกมาในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการดำเนินชีวิตซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของชนพื้นเมือง สิทธิดังกล่าวอาจรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น การตกปลา การล่าสัตว์ และอาจรวมถึงสิทธิการดำรงชีวิตในเขตสงวนซึ่งได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย มาตรการป้องกันและการรับรองสิทธิทางวัฒนธรรมส่งผลให้สมาชิกของชนกลุ่มน้อยสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อพวกเขา

๑.๒ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ข้อ ๒ (ค) รับรองว่า รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อทบทวนนโยบายของรัฐบาล ทั้งในกรอบแห่งชาติและระดับท้องถิ่น และแก้ไข เพิกถอน หรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ ที่มีผลก่อให้เกิดหรือแพร่ขยายการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติไม่ว่าในที่ใดก็ตาม และข้อ ๕ ... รับรองว่า รัฐภาคีจะห้ามและจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบและจะประกันสิทธิของทุกคนให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย โดยไม่จำแนกตามเชื้อชาติ สีผิว หรือชาติหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้สิทธิดังต่อไปนี้

(ก) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมกันภายใต้ศาลและองค์กรอื่นๆ ทั้งปวง ในกระบวนการยุติธรรม

(ข) สิทธิที่บุคคลจะได้รับสวัสดิภาพและการคุ้มครองโดยรัฐให้รอดพ้นจากความรุนแรงหรือการทำร้ายร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยกลุ่มบุคคลหรือสถาบันใดก็ตาม

๒. หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้รับรองสิทธิชุมชนว่าบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ในส่วนของการให้ความคุ้มครองและฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ ขอให้เพิกถอนพื้นที่ประกาศที่รัฐประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้อุรุกษ์ ป่าสงวน ซึ่งทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ยุติการจับกุม และให้ความคุ้มครองกับชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง จัดตั้งคณะกรรมการ หรือกลไกเพื่อจัดการข้อพิพาทการใช้ประโยชน์ หรือการถือครองพื้นที่ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งยอมรับระบบไร่มุมนเวียนว่าเป็นวิถีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยง

๓. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓๑๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง สิทธิชุมชน และสิทธิในการจัดการที่ดิน กรณีเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจานผลักดันชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมออกจากบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีความเห็นดังนี้

๓.๑ การอยู่อาศัยของชาวกะเหรี่ยงบริเวณบ้านบางกลอยบนและบ้านใจแผ่นดินมีลักษณะ เป็นลักษณะเป็นสิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม เนื่องจากได้อยู่อาศัยและทำกินก่อนการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นที่ตั้งบ้านเรือนและใช้เป็นพื้นที่ทำกินหรือพื้นที่ทางการเกษตร มีวิถี การดำรงชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมมาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งย่อมจะได้รับความคุ้มครองจากรัฐและมีสิทธิ ที่จะมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเป็นผู้มีสิทธิที่จะอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินพิพาทตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

๓.๒ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ในการเข้าผลักดัน รื้อถอน และเผาทำลายทรัพย์สินของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านบางกลอยบนและบ้านใจแผ่นดินในเขต อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ นอกจากนี้ได้เสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้ ✓

๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริงในประเด็นการเข้าผลักดัน รื้อถอน และเผาทำลายทรัพย์สินของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บริเวณบ้าน บางกลอยบนและบ้านใจแผ่นดินให้แล้วเสร็จ และสมควรยุติการดำเนินการจับกุม ช่มชู้ คุกคามชาวกะเหรี่ยงที่ บ้านบางกลอยบนและบ้านใจแผ่นดิน ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่องแนวนโยบาย ในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และผ่อนผันให้ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มดังกล่าวกลับเข้าไปทำกินในที่ดินเดิมทันที จนกว่าการแก้ไขปัญหาจะได้ข้อยุติ

๒) ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สืบสวนการถือครองที่ดินทำกินของ กลุ่มกระเหรี่ยงบ้านบางกลอยบนและบ้านใจแผ่นดินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้

๓) ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกับจังหวัดเพชรบุรีแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อเยียวยา ชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับความเสียหายจากการเข้ารื้อถอน เผาทำลายทรัพย์สินของผู้ร้อง ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔) ให้กระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการแก้ไขปัญหาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่องแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง โดยร่วมกับจังหวัดเพชรบุรี หัวหน้าอุทยาน แก่งกระจาน และตัวแทนของชาวกะเหรี่ยง ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้

๕) ให้กรมการปกครองโดยอำเภอแห่งกระงานจัดทำโครงการเคลื่อนที่ เร่งรัดการสำรวจและให้สัญชาติไทยแก่กะเหรี่ยงกลุ่มนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้ (รายละเอียดดังสิ่งส่งมาด้วย)

๔. จากการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาตามข้อ ๓.๓ ได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่า ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ดังกล่าวบ้างแล้ว ดังนี้

๔.๑ กรมการปกครอง แจ้งว่า สำนักทะเบียนอำเภอแห่งกระงาน ได้เคยให้ความช่วยเหลือในเรื่องสถานะบุคคลและบัตรประจำตัวประชาชนแก่ชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ที่เป็นชนเผ่าดั้งเดิมและอาศัยมาก่อนที่มีการประกาศเขตอุทยานแห่งกระงาน เป็นจำนวน ๔๔๐ คน

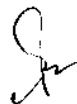
๔.๒ กระทรวงวัฒนธรรม แจ้งว่า ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมอย่างสืบเนื่อง ได้สำรวจข้อมูลประชากรหมู่บ้าน ได้จัดตั้งคณะกรรมการกลไกการทำงานเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิน การอยู่อาศัยและการดำเนินการตามวัฒนธรรม ได้ดำเนินการตามแนวนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตในพื้นที่นาร่อง ๔ แห่ง

๔.๓ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แจ้งว่า ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในประเด็นการผลักดัน รื้อถอน และเผาทำลายทรัพย์สินของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านกลอยบนและบ้านใจแผ่นดิน ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจการถือครองที่ดินทำกินกลุ่มกะเหรี่ยงบ้านกลอยบนและบ้านใจแผ่นดิน ส่วนการเยียวยาชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับความเสียหายจากการรื้อถอน เผา ทำลายทรัพย์สิน ไม่อาจทำได้เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ประเด็นเรื่องการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนกะเหรี่ยงในพื้นที่โป่งลึก – บางกลอย การปรับปรุงข้อมูลสถานภาพการอนุรักษ์ประชากรสำคัญของชาติพันธุ์ที่ถูกคุกคาม หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงไปบ้างแล้ว เช่น การให้สถานะบุคคล การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ส่วนการจัดการทรัพยากรชีวภาพและการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อันเป็นหลักการตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและหลักการตามรัฐธรรมนูญ ยังไม่มีข้อมูลตอบกลับจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักวิจัยและวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๘๘

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๖๙